

MAGYAR LAPOK

T. Dunaposta

HUNGARIA

Budapest
Postafiók 151

Extern

Redakció: dr Gyáriás Elemér

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

A cári Oroszország újra- éledése a tanácsköztársá- sági Oroszországban

Pamfil Seicaru a „Curentul”-ban így ír az orosz-finn helyzet legújabb fordulatáról és várható további kialakulásáról:

— Finnország, magára hagyva az 5 3 millió 800 ezer lakosával, alig fog tudni eredményesen harcolni Szovjet-Oroszországgal szemben, amelynek 180 millió lakosa van. Kétségtelen, hogy ellenáll egy ideig. A terepviszonyok — az erdőségek és tavak — esetleg hosszabb ellenállást is lehetővé tesznek számára. De ne becsüljük túl ezt a lehetőséget akkor, amikor az erőviszonyok úgy aránylanak egymáshoz, mint 1 az 50-hez. A kérdés most már a skandináv államok tömbjének magatartásától függ, attól, hogy az oslói határozatoknak lesz-e valami hatályossága. Egyelőre Svédország kijelentette, hogy semleges marad, de még nincs kizárva, hogy utólag megváltoztatja magatartását.

S mialatt Finnország saját erejéből kénytelen szabadságát védelmezni, Moszkvában az oroszok barátsági és kölcsönös védelmi szerződést kötöttek a finn demokratikus köztársaság kormányával.

Ez a köztársaság azonban jelenleg nem létezik. Valójában az a kommunista vezetőség ez, amely Finnország meghódítása után átveszi majd a hatalmat. Oroszországnak ebben a magatartásában különös változás vehető észre a korábbi színvalláshoz képest. A Finnországgal való összefüggésig Szovjet-Oroszország azt a felfogást vallotta, hogy miután a háború a kapitális társadalmi törekvések velejárója, Oroszország csak semleges maradhat. Ezt a felfogást igyekezett a Szovjet Lengyelország egyrészt elfoglalásakor is fenntartani. És az orosz diplomáciának látszólag sikerült is ezt az elvet sértetlenül megőriznie.

Azután következett a balti államok elleni akció. Ezek az országok jól tudhatták, hogy nem várhatnak semmit Angliától, mert a brit birodalom nem vállalja a Szovjettel való kapcsolatot megszakításának kockázatát. Még kevésbé számíthattak Németországra, amely nem nélkülözheti az oroszországi nyersanyag forrásokat még akkor sem, ha a balti tenger orosz tengerre válik. Engedtek tehát a szovjet követeléseknek.

Finnország azonban ellenállt és váliatta a narcot, amely Dávid és Góliát bibliai történetére emlékeztet. Máris kétségtelen, hogy ez a háború nem zajlik le abban a villámgyors ütemben, ahogyan Németország Lengyelországgal végzett, mert a terepviszonyok mellett a vezetés vitán fölüli álló fölénye is kedvez a finneknek. Az is bizonyos, hogy a repülőgépek és a harci technika egyéb vívmányai nem hathatnak Finnországban oly megsemmisítő erővel, mint Lengyelországban hatottak.

Természetes dolog, hogy ha az orosz-finn háború három-négy hónapig is elhúzódik, ez nagy mértékben fogja érinteni a szovjet katonai tekintélyét. Azért a katonai támadással egyidejűleg megindította az eszmei hadjáratot is, aminek megnyilatkozása az Oroszországba menekült finn kommunistákból összetett népkormány megalakítása. Ezenkívül röpecdulákkal, röpiratokkal is igyekszik a finn nép egységét és

A szovjet nem ismeri el a finn kormányt

Csak a „népkormány”-nak nevezett ellenkormánnyal tárgyal. — Tiltakozott a Népszövetség összehívása ellen

Moszkvából jelentik: A szovjet rádió hivatalos közlést terjeszt, mely szerint Winter svéd követ közölte a szovjettel, hogy a helsinki kormány új tárgyalásokat kíván kezdeni Moszkvával. Molotov azt válaszolta, hogy a szovjet kormány és eme kormány között tárgyalásról nem lehet szó. A szovjet kormány csak a demokrata finn köztársaság népkormányát ismeri el és ez már meg is kötötte a szovjettel a segélynyújtási és barátsági szerződést. Ez a szerződés az alapja a tartós és békés kapcsolatok kialakulásának Finnország és Szovjetország között.

Moszkvából jelentik: Késő éjszakai moszkvai jelentés közli, hogy a szovjet nem vesz részt a Népszövetség ülésén.

A Német Távirati Irodának erről szóló moszkvai értesülése szerint orosz körökben hangoztatják, hogy a szovjet kormány kétségbevonja a Népszövetség Tanácsa és teljes ülése egybehívásának jogosságát s kijelenti, hogy ha a Népszövetség mégis egybeül, azon nem fog résztvenni.

A Német Távirati Iroda ismerteti Molotov külügyi népbiztos jegyzékét, amelyet a Népszövetség főtitkárához intézett. A jegyzék azt a megállapítást teszi, hogy a szovjet nem áll hadiállapotban Finnországgal és a finn népet nem fenyegeti háború veszélye. A szovjet békés vi-

szonyban él a demokrata finn köztársasággal. A jegyzék végül hangoztatja, hogy ha a Népszövetség tanácsát és teljes ülését mégis egybehívták, a szovjet lehetetlennek tartja az ülésen való részvételt.

Nehezen kapnak elnököt a Népszövetség tanácsülésére

Brüsszelből jelentik: Tudvalevőleg Maisky londoni szovjet nagykövet nem utazik el Genf-be, ahol elnökölnie kellett volna a Népszövetség tanácsának kilencedikére összehívott ülésén. Sorosként ez esetben Jugoszláviának kellett volna elnökölnie, de Jugoszlávia lemondott erről a tisztségről. Jólétesült brüsszeli körök szerint nem lehetetlen, hogy Belgium is elhárítsa, hogy Jugoszláviához hasonlóan lemond a Népszövetség tanácselnöki tisztségéről. Az elnökség ez esetben Bolíviának jut.

Oroszország ellenére is megtartják a Népszövetség gyűlését

Genfből jelentik: Itteni vélemény szerint Oroszország nem tudja meghiusítani a Népszövetség tanácsának a hét végére tervezett összehívását. Ha igaz is az a rigai jelentés, hogy a szovjet kilép a Népszövetségből, ha tárgyalásokra kerül a Finnország elleni támadás kérdése a Népszövetség többi tagja nem engedi magát befolyásolni.

Heves harcok Petsamo körül. — Tomboló hóvihár Helsinki fölött. — Olasz repülőraj érkezett Finnországba

Helsinkiből jelentik: Petsamo körül heves harcok dunnak. Az oroszok 3000 főnyi katonaságot akartak partraszállítani, de ez nem sikerült. Hétfőn este nem adtak ki hadijelentést. Helsinkiben egész nap heves hóvihár volt. Repülőgép nem jelent meg a város felett.

A hétfői nap legnagyobb eseménye, hogy 25 olasz repülőgép érkezett Finnországba. A repülőgépek Németország fölött szálltak el. A gépekkel két olasz mérnök és egy katonai megbízott uta-

zott, aki a háború egész tartamára Finnországban marad. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Párizsból jelentik: A „Paris Soir” helsinki-i jelentése szerint a havazás megkönnyíti a finnek ellenállását. Két nap óta az egész arcvonalon hóvihár dul. A Karelisi szoroson a finn tüzéség több ponton elnémitotta a szovjet nehéz ütegeket. Viipuri mellett öt újabb szovjet repülőgépet kényszerítettek leszállásra. A Ladoga tótól északra. Suoarvi környékén heves harcok folynak. He-

ezzel ellenállását is megbontani.

Da a katonai és politikai célt előbb-utóbb mégis csak elérni a szovjet Finnországban és akkor új célok megvalósítására fog törni. Valószínű, hogy ki akar majd jutni a Perzsa-öbölbe, noha ezzel kihívja maga ellen Angliát, mert a brit birodalmat komolyan veszélyeztetné, ha elvesztené az Irak-vidéki petroléumforrásokat, amelyekből az angol hajóhad táplálkozik. Lehet, hogy csak feltevések az új orosz célkitűzésekre vonatkozó elgondolások, de tény, hogy a Szovjet feladta azt az eszmei alapot, amelyen eddig állott, s ez következtetésekre jogosít.

Azt hittük, hogy a Szovjet tétlenül marad és

megvárja, hogy beérjen számára a háború pusztításainak, a nyomornak és elerőtlenedésnek az aratása. De, úgy látszik, hogy Oroszország nem türelmes várakozó. Anélkül, hogy számbavenné helyzetének amugy is kínálkozó előnyeit, azonnali megvalósításokra tör, mert jól látja, hogy semmi sem gátolja mozgási szabadságát s következőképpen felszólíthat, megfélemlíthat, sőt megtámadhat bárkit, anélkül, hogy valamely nagyhatalom azonnali ellenakciója veszélyeztetné.

Szovjetország egyre jobban közeledik a cári Oroszország terjeszkedő szelleméhez. A célok ugyanazok, csak a módszerek jelennek meg más eszmei keretben.

a finnnek ellentámasztást kellett szerezniük elvesztett állásukat. A szovjet repülőgépek röpcédulákat dobtak le Helsinkiben. Ezekben Molotov felszólítja a finnket, hogy szüntessék be az ellenállást, mert ellenkező esetben légi és tengeri erők a szó szoros értelmében elsöprik Helsinkit a föld színéről.

Olasz lapjelentés szerint a szovjet csapatoknak sikerült ismét elfoglalniok Petsamot. A győzelem azonban ezer emberükbe és mintegy husz harcikocsijukba került.

Cáfolták, hogy az észtek csatlakozásra kaptak volna felhívást a szovjettől

Tallinból jelentik illetékes eszt körök cáfolják azt a hírt, hogy a szovjet kormány felszólítást intézett volna Észtországhoz, hogy csatlakozzék a szovjethez a finn—orosz viszályban.

Csapattoborzások Svédországban. Róma népe lelkesen tüntet Finnország mellett

Stockholmból jelentik: Svédországban egyre növekszik azoknak a száma, akik önként jelentkeznek a finn hadseregbe. Hétfőn az önkéntesek száma már elérte az 1500-at. A csapattoborzások céljaira félmillió svéd koronát ajánlottak fel.

Rómából jelentik: Hétfőn délelőtt fél 11 órakor óriási tömeg gyűlt össze a római finn követség előtt és ott hosszantartó, lelkes rokonszeny tüntetést rendezett. A rendőrség nem avatkozott be. Tizenegy óra után a követség épületének erkélyén megjelent a finn követ és pár szóval kö-

Az amerikai világrész államai között tanácskozás indult a szovjet elleni egységes rosszalás kifejezésére. — Diplomáciai szakításokról és gazdasági megtorlásokról még nem beszélnek

Washingtonból jelentik: A hétfői sajtótervezetelen Hull külügyi államtitkárhoz kérdést intéztek a szovjettel való diplomáciai kapcsolatok megszakításáról, valamint a moszkvai amerikai nagykövet visszahívásáról. Hull kijelentette, hogy erről a kérdéssel semmit sem mondhat. Erre azt kérdezték, hogy felszólítja-e az amerikai kormány az amerikai követségeket a Szovjetországba irányuló benzinkivitel megszüntetésére. Hull azt válaszolta, hogy erről a lehetőségről még nem tanácskoztak. Megemlítette Hull, hogy Argentína kormányával tanácskoznak arról, hogy az amerikai államok egységesen nyilvánítsák ki rosszalásukat a Finnországot ért támadás miatt.

Londonból jelentik: Az angol lapok megállapítják, hogy annak idején az angol—francia—orosz tárgyalások idején Oroszország ragaszkodott ahhoz, hogy szabadkezet kapjon a balti államok, különösen a finn öböl szigetei felé irányuló törekvések számára. A lapok szerint ezeknek a ki-

Milyen felfegyverzett kereskedelmi hajók futhatnak be román kikötőkbe?

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap pénteki száma a következő rendelettervényt közli:

1. szakasz. A hadviselő államok felfegyverzett kereskedelmi hajóinak a román folyami vagy tengeri kikötőkben való állomásozása csak akkor van megengedve, ha nincsenek több, mint két 7.5—16 cm. kaliberű, védelmi céllal elhelyezett ágyúval és az ezek számára szükséges löszerezellel felszerelve. A kikötőkben való állomásozás idejére a löszert lepecsételik.

2. szakasz. Azokat a kereskedelmi hajókat, amelyek nem felelnek meg az 1. szakaszban előírt feltételeknek, hadihajóknak fogják tekinteni és ennek megfelelően járnak el velük szemben.

3. szakasz. E hajók felszerelésének támadó vagy védelmi jellegét az illető kikötő kapitány-sága állapítja meg egy, a királyi haditengerészet részéről kiküldött magasrangú tiszttel egyetértve.

ARANY: bűvös szó

AURORA az arany szétosztója
Vásároljon sorsjegyet az Aurora sorsjegyrudánál és DECEMBER 15. és 18. között minden reménye meglepsz, hogy milliomos legyen.

Helyi cím: „Union“ Oradea, B-dul Regele Ferdinand 1.

szöveget mondott az együttérzésért. A tüntetők ezután a finn követség épülete előtt a szovjet nagykövetség elé vonultak, de nem közelíthették meg az épületet, mint szombat, mert erős rendőrgyűrű zárta el az utcákat. A déli órákban a tüntetés megismétlődött.

Hol van a finn kormány?

Párizsból jelentik: A Havas iroda helsinki jelentése szerint a finn kormány még Helsinkiben van.

gyalások útján kívántak megoldást találni. Ez utóbbi tárgyalások során következett el az a meglepetés, hogy váratlanul létrejött a német—orosz megemtamadási egyezmény, mely aztán az angol-francia-orosz tárgyalások továbbfolytatását fölöslegessé tette.

Angliát nem hagyja közömbösen Petsamo elfoglalása

Londonból jelentik: A Manchester Guardian angol szempontból vizsgálja a finn helyzetet. Megállapítja hogy ha az oroszoknak sikerül meghódítani Finnországot, semmi sem akadályozhatja meg többé abban, hogy Norvégia egy részét is a szovjet birodalomhoz csatolja. Angliát nem hagyja közömbösen Petsamo elfoglalása miután a német—orosz szövetség valószínűvé teszi, hogy Oroszország a német tengeralttjárók rendelkezésére bocsátja valamennyi kikötőjét. Miután Petsamo kikötője nem fagy be, a német tengeralttjárók, ha itt támaszpontot kapnak, erősen veszélyeztetik az Atlanti Óceán északi részének a forgalmát.

Két óráig tartó megbeszélés a japán külügyminiszter és Amerika tokiói nagykövete között

Amerikában attól tartanak, hogy japán az amerikaiak helyett az oroszokkal lép gazdasági összeköttetésbe

Tokióból jelentik: Nomura japán külügyminiszter és az Egyesült Államok nagykövete kétórás megbeszélést folytatott. A megbeszélésen tanulmányozták azokat a kérdéseket, melyek a két országot közösen érintik.

A mostani megbeszélés szerves összefüggésben van azzal a feszült helyzettel, ami félévvel ezelőtt ideződött fel az Északamerikai Unió és Japán között. Akkor Washington felmondta a Japánnal való gazdasági és külkereskedelmi egyezményét, még pedig tiltakozásképpen amiatt, hogy Japán a kínai területek és összes tengerpartok elfoglalásával az ottani külföldi érdekeltségek, köztük az amerikaiak előtt is a forgalmi lehetőségeket mindinkább elzárta. Ezzel szemben Amerika hivatkozott az 1922-iki washingtoni kilenhatalmi egyezményre, mely Kinában az európai és amerikai országok részére is a szabad kaput biztosította. Viszont Japán álláspontja az, hogy fajrokonság és szomszédosság címén Japán érdeke az előbbre való s Japán a szételsett Kinát egy távolkeleti új rendszer érdekében kívánja megszervezni. A kilenhatalmi egyezményt a kínai helyzet bizonytalanságai miatt nem lehet alkalmazni s ezért azt Japán nem ismeri el tárgyalási és rendezési alapként. Japán ilyen álláspontja miatt mondotta fel Amerika a Japánnal való külkereskedelmi szerződést s e felmondás határideje most az év végén lejár.

Amerika tokiói nagykövete októberben is kijelentette, hogy csak a kilenhatalmi egyezmény alapján hajlandó a gazdasági összeköttetések újabb fölveteléről tárgyalni. Erre következett, hogy Japán és Szovjet-Oroszország között kezdődtek tárgyalások a gazdasági összekötteté-

sek érdekében. A legutóbbi napokban Moszkvában, Togo ottani japán nagykövet és a szovjet kormánya között megállapodás is keletkezett, hogy Tokióban egy orosz gazdasági bizottsággal megkezdődnek a két ország közötti gazdasági kölcsönösségről a megbeszélések. A *Miako Sumbum* című tokiói lap newyorki közlése szerint az orosz-japán gazdasági tárgyalások híre nyugtalanságot keltett Amerikában, hogy Japán a maga nyersanyagszükségletére nézve Oroszországgal fog megegyezni s Amerika helyett Oroszországgal fog gazdasági kölcsönösségre lépni.

Erre következett, hogy most a washingtoni nagykövet ismét megbeszélést kezdett a japán külügyminiszterrel.

Amerika nem bocsátkozik üzleti tárgyalásokba az indokolatlan légi támadásokat folytató államokkal

Washingtonból jelentik: Roosevelt a Hull-al történt megbeszélés után kijelentette, hogy Amerika kormánya és népe egy idő óta olyan politikát folytat, mely súlyosan elítéli a polgári lakosság ellen indított indokolatlan légi támadást. A kormány reméli, hogy az ilyen cselekedeteket nem fogják anyagilag támogatni és az amerikai repülőgéppárok nem feledkeznek meg arról, amikor üzleti tárgyalásokba bocsátkoznak olyan államokkal, amelyek bűnösök az indokolatlan támadásokban. Roosevelt titkára köszönetet mondott az amerikai repülőgéppárosoknak, hogy eddig együttműködtek a kormánnyal a fenti elv gyakorlati megvalósításában.

Ezt a rendszabályt eddig csak Japánra alkalmazták, de most úgy értelmezik, hogy a szovjetre vonatkozik.

A hóvihár is a finneket segíti

Az oroszok a hó alatti aknacsapdák miatt nem mernek előnyomulni. — Moszkvából nem akarják elengedni a finn követség személyzetét

Helsinkiből jelentik: A finn nép — mint a Havas jelenti, némi megkönnyebbüléssel fogadta a hóvihart, mely hétfőn támadt. Ez igen jól jött a finneknek, mert megakadályozta a szovjet repülőgépeket a tevékenységükben s a „Donau” nevű német hajó, mely a finnországi németek elszállítására végett érkezett Helsinkibe és a hét végén biztonságban tartotta a finn fővárost, hétfőn reggel fölszedte horgonyait. Kedvezőtlen az időjárás a keleti határ mentén is. Sok helyen emiatt be kellett szüntetni a hadműveleteket. Az oroszok nem mernek előnyomulni, mert a hótakaró befedi az aknákat és tank-csapdákat. Csak az északi fronton voltak némileg hevesebb harcok. Ezeknek pontos részletei még hiányoznak, de minden hír arról számol be, hogy a finnek bámulatos bátorsággal és szívóssággal tartóztatják fel az ellenséget.

A finnek részéről cáfolják a Reuter irodának azt a hírét, hogy a salmijaervi nikkeltányát a finnek felrobbantották volna. Tény az, hogy a bányaberendezések alá aknákat helyeztek el és azokat azonnal levegőbe röpitik, ha az oroszok előnyomulnak.

Tanner finn külügyminiszter táviratilag bejelentette a Népszövetség főtákarának, hogy Finnország preventív védelmi intézkedéseket tett az Aaland szigetek semlegességének biztosítására és a sziget körül aknákat helyezett el a tengerben.

A moszkvai finn követség személyzete még mindig nem hagyta el a szovjet fővárost, noha a helsinkii szovjet-követség már kedden elutazott Finnországból. Ha a svéd követnek az elutazás meggyorsítására irányuló fáradozásai sikertelenül végződnek, a finneknek nem marad más hátra, mint a diplomáciai testület doyenjéhez, Schulenberg német nagykövethoz fordulni, miut azt a lengyeleknek is meg kellett tenniük.

Bukarestből jelenti a rádió hírszolgálat: Mindezeidég nem járt eredménnyel az az intervenció, amely a moszkvai finn követség távozását lehetővé tette volna s a jelek szerint svéd követ közbelpérese sem hozta meg a kedvező eredményt. Most a moszkvai diplomáciai kar doyenje fordul a külügyi népbiztossághoz és a nemzetközi jogra

A szovjet hadijelentése: Orosz előnyomulás északról és a karéliei félszigeten. — A finn hadsereg az Aaland-szigeteken

Moszkvából jelentik: A leningrádi katonai körzet parancsnoksága jelenti:

— Csapatunk december 4-én folytatták előnyomulásukat, Petsamótól délre 25 kilométerre jutottak előre. A kikötőbe szovjet-hajók érkeztek és megkezdtek a finn aknák eltávolítását. A Ladoga-tó mellett csapatunk elérték Salmi várost és Lajmola helységeit. A karéliei félszigetesen 45—50 kilométert nyomultak előre.

Amerika közönsége sürgeti a diplomáciai szakítást a szovjettel. — Sikertelen német közvetítés a finnek érdekében

Newyorkból jelentik: Amerikai politikai körök mind nagyobb nyomást gyakorolnak Rooseveltre, hogy szakítsa meg a diplomáciai viszonyt Oroszországgal. Ezt különösen a Hoover-csoport követeli. A nyomás akkora, hogy bizonyosra veszik, hogy rövidesen győzni fognak. Igen nagy hatása van Amerikában a finnek hősi ellenállásának és az a vélemény alakult ki, hogy az esedékes finn adósságrészletet akkor sem szabad elfogadni, ha Finn-

ország ezt felajánlja.

Ütközet a Ladoga-tó mellett A finnek 1500 foglyot ejtettek

Helsinkiből jelentik: Salmi vidékén a Ladoga-tótól északkeletre elterülő erdős vidéken hétfőn ütközet folyt. A finn csapatok gyors mozgása a havon, az erdős terep kiváló ismerete hozzájárult ahhoz, hogy a tereppel teljesen ismeretlen szovjet csapatokat olyan csapdába ejthették, ahol egy számbeli fölényben lévő hadsereg minden fölényét elvesztették. A finnek szűk gyűrűvel zárták körül a szovjet csapatokat és 1500 foglyot ejtettek. A karéliei félszigetesen a szovjet-csapatok néhány kilométernyi előnyre tettek szert.

A jelentés megjegyzi, hogy a finneknek most már van egy szövetségeseük: a tél. Ugy látszik, az oroszok nem voltak elkészülve ilyen erős ellenállásra.

Helsinkiből jelentik: A finn hadsereg és flotta megszállta az Aaland-szigeteket.

Az orosz hadihajók nem tudnak Kronstadthba visszatérni

Párizsból jelentik: A *Petit Parisien* jelenti Helsinkiből: A Balti-tengerre kifutott orosz hadihajók nem tudnak Kronstadthba visszatérni a finn aknamezők és az ott tartózkodó finn buvárhajók tevékenysége miatt. Most már lát-hatja a Szovjet, — írja a lap, — hogy Helsinkii elfoglalása nem lesz katonai séta.

Az északi államokat fölbátorítják a finn sikerek — Ujabb olasz repülőgépek érkeznek Helsinkibe

Helsinkiből jelentik: Az északi államok politikai köreiből úgy vélik, hogy a finnek erőfe-sztéseit a balti államokra, sőt a skandináv államokra is kihatással lesznek. Ezek az államok ugyanis, ha látják a sikeres finn ellenállást, szintén felléphetnek majd az esetleges szovjet követelések ellen.

Hir ezertint a már Helsinkibe érkezett 25 olasz repülőgépen kívül még újabb olasz repülőgépeket is várnak.

Anglia és Franciaország a Népszövetség ülésén tiltakozik

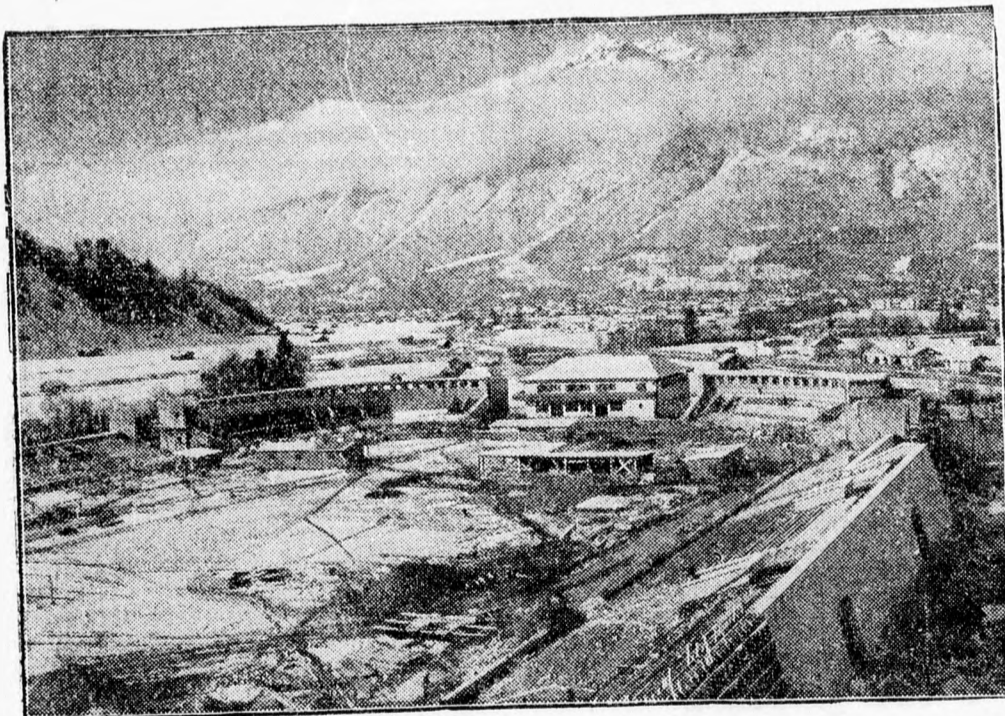
Londonból jelentik: Hétfőn este Londonban az a hír terjedt el, hogy Anglia és Franciaország tiltakozni fog a finnek ellen intézett orosz támadás miatt. Ez a tiltakozás elsősorban a Népszövetség ülésén hangzik el.

Amerikai önkéntesek is érkeznek

Washingtonból jelentik: Még a hét folyamán Amerikából 3000 önkéntes indul Finnországba.

Uruguai a Szovjet kizárását sürgeti a Népszövetségből

Montevideóból jelentik: Uruguai kormánya jegyzéket intézett a Népszövetséghez s ebben kért, hogy a Finnország elleni támadás miatt Oroszországot zárják ki a nemzetek szövetségéből, különben 6 lép ki.

Németországban már minden előkészületet megtettek az 1940-es téli Olympiászra. Garmisch-Partenkirchenben kiépítették a pályát, a jégpályát háromszorosa nagyították meg. Már minden készen várta az Olympiász megkezdését. Azonban a háborúnak még nincs vége és ezért Németország átadta a megbízatást a nemzetközi Olympia-Bizottságnak. Ez a kép az Olympiai Stadiont ábrázolja.

Naponta tíz milliójába kerül Belgiumnak a semlegesség

Bruxelles, december hó.

A háború harmadik hónapjának végén Belgium lassankint megszokja eredeti kiállását: a semlegességet. Ez a magatartás azonban egyáltalában nem olyan egyszerű, mint ahogy távolról látszik. Mindenekelőtt rengeteg áldozatba kerül és szertelenül költséges. A háború első napjaiban történt mozgósítás azonnal kétmilliárd hitel megszavazását hozta maga után s azóta a semlegesség pontos betartása kerek tízmillióba kerül Belgiumnak naponta. S bár a semlegesség elmondhatatlanul becses, mert bármibe is kerül, még mindig sokkal olcsóbb, mint a háború — emberáldozatát most nem is beszélve —, a lakosság mégis egyre elégedetlenebb. A tizennyolc tagból álló minisztertanács hétről-hétre tartja rendes és rendkívüli üléseit, de a panaszokat egyre nehezebb csitítani.

A semlegesség ára. A gazdasági élet rendkívüli megcsinylette elsősorban a mozgósítást, hisz rendkívül sok szokmunkás vonult be, azután mintegy tízezer lengyel hányamunkás távozását, akik Franciaországban vonultak be a francia-lengyel hadseregbe, a gyárak leállítására fokozta a munkanélküliséget, mely normális időben, tehát a háború előtt mintegy kétezrezer főre rugott. A mozgósítottak családjai is egyre panaszkodnak. A bevonult katona felesége ötszáz frank havi segélyt kap, minden gyerek után eddig három, a legutóbbi minisztertanács határozata óta pedig öt frankot. A katonák szoldja, bármily csekély is — egy frank naponta —, mégis sokra megy, ha arra gondolunk, hogy sok százézerrel van ez. A munkanélküliek napi húsz frank segélyt kapnak és mindaddig nem dolgoztak. Legutóbb azonban úgy döntöttek, hogy honvédelmi célokra kötelesek dolgozni öt frank napi felülfizetés mellett.

Mindaddig szó nélkül tűrték a halászköz helyzetüket, holott a tengerparti lakosság valóságosan a halálra van ítélve, ha a tenger bizonytalansága így folytatódik. Az ostendei halászköz kétségbeesett helyzetben vannak. Hétszám vesztegelnek bárkáikkal a kikötőkben, s mindössze hálók feltetésével kénytelenek beérni. A tenger tele van veszélyes úszóaknákkal s a halászköz nem igen mennek messzire. Az antwerpeni kikötő teljesen halott. Pár nappal ezelőtt meglátogattam a Maritim környékét és szomorúbb látványt el sem lehet képzelni, mint egy üres kikötő. A Compagnie Maritime hajóinak egynevede állandóan az angol partokon várja papírjainak felülvizsgálását és az árukontrollt. Az angol blokádnak miatt egyre hevesebb panaszokat hallani; a belgák tíz újlykkal bizonyítgatják, hogy éhen fognak halni gyönyörű semlegességükben, ha a papírokat ilyen lassan kontrollálják.

Az egyik Kongóból hazatért hajó, az „Albertville”, például majd három hétig vesztegelt Downsban, Dover mellett és többszáz utasa semmiféle formában nem tudott összeköttetésbe kerülni a külvilággal. Ezek a kongóbeli utasok jórészt üzletemberek vagy belga funkcionáriusok, akiknek napra kellett volna jelentkezniük irodáikban s ezzel szemben sem táviratot, sem levelet nem volt szabad feladniuk, vagy Belgiummal telefonösszeköttetésbe kerülniük. Hétszám ültek kabinjaikban kétségbeesetten. Az egyik utassal pár percig beszéltem, de mindnyájan arról panaszkodtak, hogy az átvizsgálás rettenetesen lassú. S mindaddig hiábaváló volt a tiltakozás, cikkezés. Eppen a napokban tartották viseza ismét a

Az északi Atlanti óceán térképe, melyen jól látható Island szigetétől délre az a pont, ahol a Ravalpindi nevű angol cirkáló elsüllyedt.

„Thyonville”-t s csupán kilenc utasát engedték tovább hajóra szállni Ostende felé. Belgium nyersanyagának nagy részét Anglián, illetve a tengeren keresztül kapja; de mi lesz Belgium gyárainak, iparának sorsa, ha ilyenformán kapja majd nyersanyagszállítmányait? Pedig most kellene igazán dolgozni, mert az élet drágul és a katonaság, a semlegesség sokba kerül.

Ilyen bizonytalan helyzetben megkezdődik az építkezés, a magántőke ismét kivonul a vállalatokból, a pénz elbúvik, talán éppen azért, mert nagyon is jó. Na felejtsük el, hogy a belga frank még mindig aranyalapú valuta. A másik nagy probléma a hajózáson kívül a szénbányák munkásokkal való ellátása. Több szénbánya kénytelen volt egyidőre bezárni, holott éppen most lenne igazán szükség a belga szén szállítására. Gazdasági bizottságok tárgyalnak Párizsban, Londonban s nemrég utazott el Theunis volt miniszterelnök Amerikába, hogy az Egyesült Államokkal is gazdasági megállapodást létesítsen. Franciaország hatmillió tonna szén ellenében vasércet tudna szállítani a Liège-i és Seraing-i fémáru gyáraknak, de a szerződéseket még mindig nem írták alá.

Bruxelles élete.

Ugyanekkor a főváros élete is megváltozott. A főutóereken, széles sárga cédulák hirdetik a szomorú tény: kiadó. Régi, nagy cégek szünek meg s kénytelenek tisztviselőiket, alkalmazottaitkat észlelni eresztelni. A nagyváruházi bírják. Bár az utóbbi időben lelohadt a lázas vásárlóhely, mely az első hetekben valóságos kifosztással fenyegette az élelmiszeresüzletet. Egy héten át hiányzott a városban a gyufa, cukor, szappan. Perze volt elég, csak az elektriváltó teherautók miatt a szállítás szertelenül meglassult. Most újabb nem esik rekvirálás alá egy évig az újonnan vásárolt teher- és személyautó. Ismét felszabadult a benzín korlátlan használata s úgy, ahogy helyreállt az autóforgalom, bár határozatlan összehasonlíthatatlanul kevesebb, mint normális időkben. A kávésköz hétszám kérvényezték, hogy kávéházaikat legalább tízenegy nyitva tarthassák. A kávésköz szövetsége, mintegy 104.000 család nevében, feliratot küldött a királyhoz, hogy engedje meg a záróhosszabbítást. Eddig este kilencig, újabbban tízig tarthatnak nyitva. De a háború első hónapjában délelőtt tízenegyig voltak csakva, s aztán ismét délután kettő és öt között. Ez a rendelkezés tönkremenéssel fenyegette az egész kávé- és sörözőipart.

Kitelepíti Kolozsvár városa a Fellegvár oldalából a lebujokat

Szerpentin sétányt, függőkerteket varázsol a város a barlanglakások helyére

Kolozsvár. (Saját tud.) A Fellegvári oldal egyik nevezetes látványossága Kolozsvárnak. Igaz ugyan, hogy csak a neve Fellegvár, mert már régen nem vár és a fellegekben sem uszik, de pittoreszk szépségeire felfigyel mindenki, aki csak egyszer is jár Kolozsváron. Nehány évvel ezelőtt még valóságos barlanglakások voltak a Fellegvár oldalon. Sziklákba vájt odukba húzódtak meg nemcsak a hajléktalanok, hanem a bűnözők is és ha a rendőrség büntetést keresett, rendszerint ezt az oldalt „fésülték” át, mert biztos volt, hogy a keresett ott húzódott meg. A Fellegvárnak a város felé néző felső peremén most egy fakereszt áll. Ez a fakereszt arra a szerencsétlenségre emlékeztet, ami jó 15 évvel ezelőtt történt. Egy szikla fent meglazult, lezuhant, végig gurult az oldalon, eltemetett több házat és a házak lakói közül többet, közöttük két kis gyereket a sziklák agyon nyomtak.

A barlanglakásokat eltávolították a Fellegvári oldalról, néhány évvel ezelőtt a cserkészek az oldalon több száz fát is ültettek, de ezeket a facsémétéket nem gondozták, nagy részüket pedig ellopták, úgyhogy a Fellegvári oldal most nem valami szemet gyönyörködtető látványosság.

A Dragalina uccából lépcsős feljáró vezet a Fellegvárba. Az uccát is Lépcsős uccának nevezik. Ettől az uccától jobbra balra apró viskók, földbe vájt házak vannak, ahol a legszegényebb emberek húzódnak meg és ahol a fizetett szerelem rabszolgái bonyolítják le szomorú üzleteiket. Sötét hely ez a város szívében, ahol napirenden vannak a botrányos veredések, zsebtolvajlások és ahol megszokott látvány a rendőr. Gyakran jelennek meg a mentők is, hogy elsősegélyben részesítsék azokat a szerencsétlen páriákat, akik, hogy dicstelen életüknek véget vessenek, öngyilkosságot követnek el. Valóságos botrány fészek ez a város szívében, amely ellen eddig hiába hangzottak el panaszok, mert a városnak nem állott módjában a panaszokat orvosolni és az örömtanyákat innen kitelepíteni. Most azonban ennek a sötét negyednek napjai meg vannak számlálva. A város gazdasági ügyosztálya nagyszabású és szép terveket készített a Fellegvári oldal parkosítására. A Fellegvári oldalon függőkerteket, tejszarnokokat, gyalogsétányokat építenek a tavaszal, tervbe vették egy szerpentin gépkocsis ut építését is, amely a Szamos partjáról a Fellegvár tetejére viúne fel az utasokat, hogy erről a magaslati helyről gyönyörködjenek a város panorámájában. A terv kerestül vitelére előreláthatólag tavasszal kerül sor. A munkálatok természetesen több évre vannak előirányozva, de a házaknak nevezett viskók lebontását, ahol a fizetett szerelem páriái húzódnak meg már előbb le fogják bontani.

Megkondult tehát a lélekharang a kolozsvári „Joshivara” fölött. Reméljük, hogy ezt soron fogják követni a belvárosi fertőzött göcek, nem különben a Tanítókháza mögötti cigánynegyed kitelepítése is.

Ujabb engedmény történt ugyan napközben, de a kávésköz azt állítja, hogy alig keresik meg a házbért. Ugyanekkor az államkassza bevétele is megérzi ezt az intézkedést, a befolyó adók csökkenésénél.

Mindenki elégedetlen. A háziurak kétségbe vannak esve, mert a mozgósítottak családtagjai nem kötelesek lakbért fizetni. A munkanélküliek szintén nem, s ha úgy adódna, hogy a háború sokáig tart, egészen a háború végéig nem látnak egyetlen fillért a mozgósítottak családtagjaitól. Ezzel szemben az élet egyre drágul. Most már minden kapható s meg kell hagyni, a legfontosabb élelmiszercikkek árait erősen kontrollálják. Százzámra kobozták el készleteket és büntettek le kereskedőket árdrágításért. Ugyhogy ma már egyetlen kereskedő sem mert illegitím hasznot húzni.

Idegenellenőrzés.

Az idegenellenőrzés is hétről-hétre szigorúbb. Franciaországból a háború első napjaiban idemenekült németeket és más állampolgárokat a semlegesség ezemelótt tartásával egymással utasítják ki. Nemcsak németeket, de angolokat, franciákat is, ha nem tudják bebizonyítani pontosan, miből élnek és hogy élnek. Azokat az idegeneket, akik sárga kártyájukkal, már több mint tíz éve itt keresik kenyerüket, meghagyják továbbra is állásukban. De munkakártyát az utóbbi időben senkinek sem adnak ki. Ha nem tudnak megélni, viszont, azonnal kiteszik a szűrűket. A belgák sem utazhatnak külföldre, mint annakelőtte. Csakis indokolt esetnek adnak belga állampolgárnak útlevélet, mégpedig rövid időre. Még Franciaországba is csak egészen kivételes esetben adnak útlevélet.

Nincs cenzúra.

Egyelőre még nincs cenzúra. Belgium közönsége mindent pontosan akar tudni és nem szereti a hazugságot. Annnyira józanok, hogy már el tudják viselni az igazságot. Nem érzelmés nép, teljesen a „raison” útján akar maradni és nem tűri, hogy valakit elítéljenek előtte. Ismerni kell a rosszat, mint a jót és éppen ezért, ma aligha lehet a kontinensen pontosabb hírezerőlet, tökéletesebben informált sajtó. A párizsiak, akik naponta kapják a cenzurált cikkeket, boldogan vásárolják a belga lapokat. A bökkenő csak az, hogy a belga lapokat időnkint elkobozzák Franciaországban.

Tavaszi nincs változás.

A belga nép fegyelmzett és várakozó. A fegyelmet nem parancsolja senki. Önszántából az. S bár a tavaszig alig várnak változást, gázmaszkokat vásárolnak s az utcai lámpásokat éppúgy sötétkékre mázolták, mint Londonban. Tíz óráig aránylag rendes a világitás, tíz után csak éppen annyi, hogy a forgalom lebonyolódhassék. A múzeumok kincseiket védett helyre szállították. Ugye sinca idegen, aki a múzeumokban bogarászson.

Megkezdődött az áruszállítás Románia és Németország között, szovjet területen keresztül

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A közlekedésügyi minisztérium hivatalosan közli, hogy december 1-én az oreneni-stiasznii vonalon zárt vagonokban megkezdődött az áruszállítás, egyelőre személyszállítás a vonalakon nincs. A szállítás orosz megszállás alatt lévő területen keresztül Németország számára is itt történik.

A belgrádi magyar követ hosszabb kihallgatáson volt Cvetkovics miniszterelnöknél

Belgrádból jelenti: Bakács-Bessenyei György belgrádi magyar követ meglátogatta Cvetkovics miniszterelnököt. A kihallgatás hosszabb ideig tartott, de hivatalos közleményt nem adtak ki róla.

Mackensen vezértábornagy kilencven éves

A német és magyar hadsereg küldöttei üdvözölték a születésnap alkalmából

Berlinből jelenti: Mackensen vezértábornagy december 6-ikán tölti be kilencvenedik életévét. Brauchitsch vezérezredes, a hadsereg főparancsnoka, ebből az alkalomból katonai ünnepség keretében üdvözi a vezértábornagyot és átadja neki a hadsereg ajándékát: egy fehér lovat.

Mackensen vezértábornagyot kilencvenedik születésnapja alkalmából felkereste otthonában Dr. Hardy Kálmán vezérkari ezredes, berlini magyar katonai attasé, s a magyar honvédség és honvédelmi minisztérium jókívánatait tolmácsolta. Kozma Miklós, volt belügyminiszter, a volt császári és királyi 10-es Mackensen huszárezred nevében, mint az ezred segédtisztje fejezte ki szeretésekvánatait a volt ezredtulajdonosnak. Kozma Miklós az ezred színeit jelképező kék szalaggal átkötött kilencven szál sárgarózsát nyújtott át a vezértábornagynak, aki meghatottan köszönte meg a figyelmet. Kozma Miklós egyben közölte, hogy december 15-ikén, a limanowai ütközet évfordulóján, amikor Székesfehérváron leplezik le a tizes huszárezred emlékművét, egyben leleplezik azt a mérvány emléktáblát is, amely megörökíti Mackensen 1936 évi székesfehérvári látogatását. Mackensen vezértábornagy meghatva fogadta a magyar küldöttek üdvözlését, s családi körben ebédre is vendégül látta őket.

A százéves herendi gyár Amerikába exportál

Budapestről jelenti: A háborús helyzet nagyban megnehezítette a nemzetközi kereskedelmet és ezzel a magyar porcellán exportját is. Az európai piacok részben az egyes államok intézkedései folytán bezárultak, részben politikai változások szüntették meg az odairányuló kivitel.

A magyar közgazdasági élet rugalmassága és tevékeny eszelleme azonban nem nyugszik bele az adott helyzetbe és új piacok feltárásával biztosítja az export folytonosságát. Minthogy a jelenlegi hadviselő államokon kívül jóformán csak Olaszországnak és Magyarországnak van jelentékeny porcellán műipara Európában, a tengerentúli államok, főleg az USA keresete a magyar porcellán iránt erőteljesen fokozódott. Természetesen az Amerika felé irányuló exportot megnehezíti a fuvar- és biztosítási díjak lényeges emelkedése, az angol blokádtételek és az, hogy az amerikai bevásárlók a mai viszonyok között nem szívesen jönnek át a kontinensre, mégis előnyösen érezteti máris hatását az Észak-Amerikában bekövetkezett fellendülés.

Dr. Gulden Gyula, a száz évét éppen most ünneplő Herendi Porcellángyár ügyvezető-igazgatója, hosszabb ottartózkodás után nemrégiben érkezett vissza Amerikából, utjának eredményeként most az Egyesült Államokba jelentékeny küldemények mentek, amelyek alkalmasak a herendi gyár európai exportkontinensét pótolni. Ez azért is örövendetes, mert a herendi porcellán kivitele révén nem az alig számbavehető fel dolgozott nyersanyagot, hanem több mint 90 százalékban a művészi magyar munkát fizetik meg nemeseivel.

VI. György angol király Franciaországban

Az angol kincstári kancellár rádióbeszédet mondott Párisban. — A győzelem reményeiről és a tartós béke kilátásairól szólt

Londonból jelenti: VI. György angol király hétfőn egy torpedórombolón Franciaországba érkezett, ahol meglátogatta az ott állomásozó angol csapatokat.

Párizsból jelenti: Sir John Simon, angol kincstári kancellár mondott a párizsi rádióban. Beszédében lést folytasson Reynaud francia pénzügyminiszterrel. Az angol kincstári kancellár hétfőn este beszédet mondott a párizsi rádióban Beszédében hangzott: párizsi utjának célja az, hogy folytassa a francia pénzügyminiszterrel a két héttel ezelőtt Londonban megkezdett tárgyalásokat. Kijelentette, hogy az angol-francia együttműködés tekintetében döntő jelentőségű volt Daladier francia miniszterelnök legutóbbi londoni látogatása, majd jellemezte a két ország gazdasági együttműködését. Dícsérettel szólt a francia katonáról és kifejezte Anglia háláját és bámulátát. Majd kijelentette, hogy Angliát ugyanaz a szilárd eltökéltség hatja át, mint Franciaországot. Anglia valamennyi utánpótlási forrása és emberanyaga — ugymond — Franciaország oldalán áll.

Simon ezután közölte, hogy a jelenleg Angliában állomásozó csapatok csak az előhadat képezik, mert a jövőben az angol dominiumok is elküldik fiaikat a szabadság védelmére. A mágneses aknákkal kapcsolatban közölte, minden remény megvan

arra, hogy a veszély végére járnak. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a szövetségesek megnyerik a háborút s megvetik a tartós béke alapját.

Egy tizezer tonnás és két kisebb angol gőzös pusztulása — Aknára futott egy német parti őrhajó

Londonból jelenti: Egy német hadihajó megtámadta a „Dorits Star” nevű, 10 ezer tonnás angol gőzöst. A hajó elsüllyedt. A Német Távíráti Irodának ezt a közleményét az angol tengerügyi hivatal hétfő esti jelentése is megerősíti.

A 2160 tonnás, Hansterlee angol gőzös a norfolki partok mentén összeütközött egy másik hajóval és elsüllyedt. A legénység tagjai megmenekültek.

A holland partok mentén több uszó aknát fedeztek fel. Hét akna felrobbant.

Koppenhágából jelenti: Egy német parti őrhajó Langeland magasságában aknára futott és elsüllyedt. A legénység sorsáról még nem érkezett hír.

Londonból jelenti: Az „Eskdene” nevű 3829 tonnás angol hajó aknára futott és elsüllyedt. Huszonkilenc főnyi legénységét megmentették.

Öt német tengeralattjárót süllyesztettek el az angolok

Londonból jelenti: A legutóbbi napokban elsüllyesztett öt német tengeralattjáróról az angol tengerügyi hivatal a következőket jelenti:

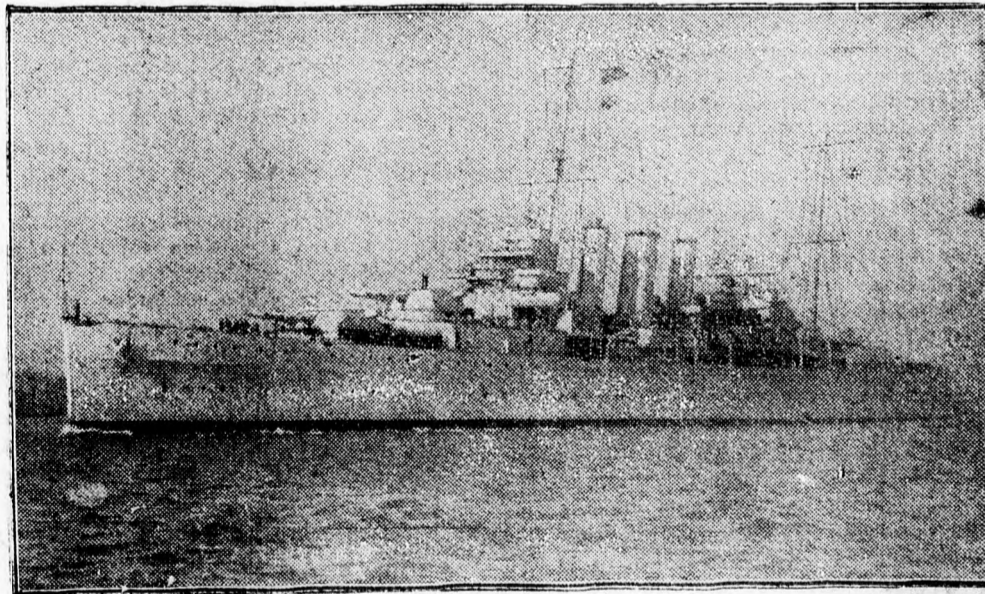
— Az egyik tengeralattjárót egy halászhajó vett észre, mely két angol bombavetőt alarmirozott és azok közül az egyik a tengeralattjárót elsüllyesztette: A másikat egy fölfegyverzett halászhajó süllyesztette el. A harmadikat egy bombavető repülőgép, a negyediket a Bristol-esatornán, az ötödiket meg nem határozott helyen angol hadihajók süllyesztették el. A legutóbbi tengeralattjáró legénységét: öt tisztet és 38 tengerészt megmentették és brit kikötőben tették partra. Vallomásokból megállapítást nyert, hogy az elsüllyesztett tengeralattjárók a legmodernebb és a legújabb tengeralattjárók közé tartoztak.

A holland katonai készenlet felújítása

Amsterdamból jelenti: A Havas jelentése szerint a holland nemzetvédelmi minisztérium behívni készül a katonai szolgálat alól eddig felmentett legfiatalabb korosztályt, míg az 1914-es évjárat egyes csoportjait szabadsággal.

Prien német tengerészkapitány, aki Scape Flownál (angol partokon) egy nehéz angol cirkálót elsüllyesztett.

A tizezer tonnás angol nehéz cirkáló, melyet Prien tengerészkapitány elsüllyesztett.

Albert István faluriportja

GYERGYÓCSOMAFALVA

Harmadik közlemény

A község érdekesebb népszokásai

A gyergyói községek, akár a kászoni öt község, népszokásokban gazdagok. Közöttük is Csomafalva igen-igen sok kedves, színes, ősi, bibliai példázatokként ható népszokásban bővelkedik, éppen ezért terjedelmesebben is foglalkozom velük. Újév reggelén patkócsizmás, báránnyőr süveges székely gyermekek gabonával (búza, árpa, rozs) rakják tele színültig zsebeiket és elkezdnek házról-házra járni. Verses beköszöntőt mondanak, mely így hangzik:

— „Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Ez az Ujesztendő nagy bőséggel folyjon,
Az Isten áldása házukra rászálljon.
Szomorú szívekre sohase forduljon,
Hanem a jó Isten sok jóval megáldjon.“

A versike elmondása közben gabonaszemeket hullatnak a ház padlójára.

Vízkereszt napján, a házszentelés idején, a szentelő papot megelőzve egy-két házzal: gyermekek járják be a falut és kezükben csemetéket jelzik, hogy az Úr Jézus közeledik. Természetesen verset is mondanak.

— Bé engedik-e a szent keresztet?

— Bé — mondja a gazda — és hull az egy-kételes a csemeté feltartott öblébe.

— Dicséret dicsőség legyen az Istennek,
Fogja fel a pártját a székely nemzetnek,
Ne hagyja elveszni ős kereszténységét.

Húshagyókedden búcsúztatja a falu fiatalága a farsangot. Maszkáknak öltöznek, cigányzene mellett bejárják a községet és délben megállapodnak a templom előtt. Aztán folyik a tánc, ropogós, csintalan székely szólás-mondásokat robbant ki a jókedv. A cigányt összegyűjtögetett tűzfával fizetik.

Húsvétnapján, a nagymisét megelőző időben, lovasok és gyalogosok tömege indul egyházi zászlók alatt a határban lévő bevetett mezőre, ahol rendszeren habár keresztfa is áll. A keresztfánál a szomszéd falvak keresztalijával együtt imádkoznak és Isten áldását kérik a „mező gyümölcsére.“ Amikor visszatérnek, harangozzák be a nagymisét és a templom előtt úgynevezett „szószóló, tekintélyesebb ember elmondja az „orálás“-t. Az orálás nem egyéb, mint zsolnárszerű népies versek elmondása és hesszámoló arról, hogy a termés milyennek ígérkezik.

Az orálás után a pap keresztel kezében palástosan fogadja a keresztalja közönségét és azután harangzúgás között bevonulnak misehallgatásra a templomba.

A határkerülés előtt ebben a községben is, élelmiszeket, senkát, báránnyűtet, bort kalácsot szenteltek meg, melyet a nép „kokonyá“-nak, „szentelt“-nek nevez.

Pünkösöd vasárnapján a kis gyermekek is leánykák, völegényeknek, illetve menyasszonyoknak öltözve a templomba mennek. Míse hallgatása után vendben hazatérnek és „vackor“-pálinka fogyasztása mellett, lakodalmat ülnek. A „vackor“ fanyarszű körte.

November 30-án, Szent András napján a leányok szigorú böjtöt tartanak. Akivel aztán éjszaka álmodnak, az lesz a völegényük.

Karácsony előestéjén a gyermekek házról-házra járva, karácsonyi énekeket énekelnek. Juttatnak perec, galambos, vagy pénz.

Karácsony estéjén a legények, csoportokba verődve, cigányzeneszóval, elmennek a leányos házakhoz és „megéneklük“ a leányokat. Ezért megvendéglik őket, töltekes káposztával, pálinkával. Aztán mennek, hogy minden legény „megénekelhesse“ a „szeretjé“-t.

Maga a „megéneklés“ szövege nem népművészet: termék, közlésre nem is alkalmas, sokszor elfajozó és pletykálkodó, talán megszegényítő is.

Éjfél után már a Szent István első vértanu énekét éneklük az István keresztnevetű egyéneknek.

Ebben már inkább asszonyok és férfiak vesznek részt, a fiatalság alig. Ime egy pár verszaka az István-köszöntőnek.

— Krisztus személy szerint néki megjelenék.
Szent Istvánnak szive akkor megbátorítotték...
S mint szép gyémánt Istenben felékesítették,
Jézus szerelméből orcája tündöklék...

Az Istennek szent fia, akit megöltetek,
Üdvözítőnk minékünk, Ó általa Istenhez
bizonytal elértek.
Nála nélkül üdvösség nem adatik néktek...

Igy megy ez mintegy kilenc versszakon át.
Érdekes az István köszöntők beköszöntője is.

— Jézusnak szent neve dicsértessék!
Mélto hálákat adjunk Istennek, Isten Ó szentfelségének, hogy szerencsésen megértük ezen örövendetes szent napot, melyet mindnyájan, sőt még a limbubéli szent atyák is nagy örömmel vártak úgy, mint a mi áldott Ur Jézus Krisztusunknak dicsőséges szent születése napját, azon mű es örövendünk... Háláljuk és kívánjuk, hogy minden mennybéli áldásokkal és földi ajándékokkal teljes lévén sok számos esztendőknél lefolyása alatt legdrágább egészségbe érhessek és mindezeket úgy tölthessék, hogy a fentemlített áldott Ur Jézus Krisztussal a mennyi dicsőségbe bejuthassanak. D. a J. Kr.!

Hasonlóképpen házról-házra járva köszöntik a Jánosokat is. Többé-kevésbé hasonló köszöntéssel. Ekkor is természetesen folyik a vendégeskedés.

Aprószentek napján gyermekek, ifjak és legények piros szalaggal felékesített virgáccsal „aprószentekelni“ mennek, inkább leányos házakhoz. Verset is mondanak.

— Jézusnak szent neve dicsértessék!
Adjunk hálákat mű tevédő Urunknak,
Hogy Jézus született kegyes Megváltónknak...
Dicséret, dicsőség legyen az Istennek,
Békesség és áldás ezen embereknek...
Jézus születését angyalok hirdették,
Szegény pásztoroknak ők megjelentették,
És azt énekeltek a Dávid háznál midőn megismerték:
Szent István követé Jézus születését,
S önnönvérével festé az ő szent szeméjét...
Azután a János ünneplése vala,
Akit Jézus Krisztus legjobban „ajanga“
(szerete),

És fejét mellére, áldott szent testére.
Lehajítani hagyta;
Szent János-nap után következék egy szomorú nagy nap.

Melyben apák, anyák szivből bánkódoztak,
Hogy kised gyermekik mind kadrá hanyattak,
144 ezer gyermekszentet magukba avattak,
Kiket Heródes dühös király bőszen megöltetett...
Ezeknek életjüket mű itten követjük,
Pálmaágakból való vesszőket szedtünk,
Hogy ezen becses háznál, hogyha bocsájtódnék,
Ezen szedett pálmánk el is osztódhatnék,
Azt mű megköszönnök s azzal továbbmennénk.

Szép piros uj hajnal jövén örömkre,
Ragyogó sugára süssön kebletekbe,
Házi családokra, számosabb évekre,
Boldogítsa Isten s — ezen szókna vége.
Ismét utoljára engedelmet kérünk,
Hogy magok házukban mi es megjelentünk.
Ezen tiszteletet mivel nem mi kezdtük,
Amint megvan írva, nem es mű végezzük.
D. a J. Kr.!

Aztán a vers végén suhog a vessző, miközben újabb rigmusokat idéznek, ilyenformán:

— Aprószentek, Dávid, Dávid, Varga Dávid,
Csedő Dávid,
Friss egészségükre kívánom a nyugodalmat!

A Szilveszter estéli összejövetelek még ma is megvannak. A közismert galuska-főzés, viaszöntés, kerítés-járás stb., itt is megvannak, azonban már

annyira elterjedtek máshol is, hogy nem mennek eredetiség számban.

Érdekes és kedves népszokás az is, hogy a szövés elvégzése után a „keresztcsép“-pel kiszalad a leány a kapuba és akit az utcán feléje jönni lát a férfiak közül, az lesz a völegénye, illetve jövendőbelije.

Az csak természetes, hogy a székely különlegesség: a „kaláka“ nagyban divik. A közös segítő munkát bőséges vendégeskedéssel ülik meg és azon egyéni rátermettség szerint alkalmi pohárköszöntők hangzanak el, rendszerint humoros formában.

A nagybőjti időszakban rendszeres előadásra kerül a duggazdag és szegény Lázár bibliai története, melyet Bálint Vilmos csikszenttamási plébános dolgozott át színszerűen és erős drámai lendülettel.

A lakodalmakat ugyancsak eredeti népszokásokkal rendezik meg még ma is. A menyegzőt a vendég hívás előzi meg. Ilyenformán szól a hívómondóka:

— Jézusnak a neve dicsértessék! X, X örömapa uram s örömapja asszony, de legfőképpen X Y völegény uram, szívesen látnák kegyelmeidet a holnapi naphoz egy hétre, a völegény uramnak első s menyegzői tisztességtétele napjára, ha az ő kegyelmek vendégeik lennének s elkisérnék a Szent Péter tiszteletére felépített szent templomba, a szent áldozatra ugyanazon szentnek nevére felzentelt oltárnak jobb szegére, a hetedik szentségnek a felvételére, vagyis a szent hitlésre, kegyelmeiddel, mint szerelmes atyjokfiával akarnának tisztességet vallani és a diszt bemutatni, ha lennének szívesek megjelenni D. a J. Kr.!

Egy másik vendég hívogató így szól:

— Örövendünk és méltó hálákat adjunk Istennek, Isten Öszentfelségének, hogy Öszentfelsége megörvendeztetett a szép farsangi napokkal, a szép farsangi napok közt a mai szent nappal. A következő napjainkban is kérjük Öszentfelségét, hogy örizzen továbbra is, hogy tölthessék minden részeit Isten dicséretére, magok és mások üdvösségeire, a mennyi karok beteljesítésére. Mégis ilyen szavai vannak a becsületben lévő X, Y örömapja uramnak, örömapja asszonyának de legfőképpen a völegény uramnak, hogy jövő kedden az ő hivatalos vendégeik legyenek. Kegyelmeik számára készítetik egy tál étel, egy szelet kenyér és 2—3 pohár pálinka. Kegyelmeikkel akarnak tisztességet, becsületet vallani mind szerelmes gyermeküknek első és menyegző tisztességtétele napjával. Jézus neve dicsértessék!

A völegény búcsúzása így hangzik:

— Jézus neve dicsértessék!
Isten megfizesse édes nemző atyám, hogy engemet nemzett.
Édes szülő anyám, hogy engemet szíve alá fogadott s kilenc hónapig szíve alatt hordott
S kilenc hónap múlva nagy kín s fájdalom közt e világra hozott,
És azután mindketten hidegtől s melegtől engem oltalmaztak,
Most pedig engemet szórnyamra bocsájtottak,
Azért jószágukért kívánom magukra az Ur Isten áldását!
Engedjenek meg édes, kedves atyám és édes kedves anyám,
Hogyha megbántottam és hogy sokszor szomorgattam,
Engedjenek meg nekem az Istenre kérem,
Hogy el ne vesszen szegény bűnös lelkem.
Akik pedig érettem éltöket áldozzák, mai dicső napot érettem halmozák.
Jutalmazza meg a teljes Szentháromság,
Akiknek szent akarójából áll a szent házasság!
D. a J. Kr.!

(Folytatjuk.)

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvíg), Telefon 30-20.

Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala).

Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15.

Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)

Szent László, Piata Bisericej No. 1. Velencei templomtól. (Hegedűs.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy hónap 75 fillér.
 Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnapon 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 12-27.

Időjárás

A bucarejti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénk déli-délnyugati szél, sok helyen eső és köd, a magas hegyeken havasodás, havazás. A hőmérséklet átmenetileg kissé emelkedik.

SZENT MIKLÓS ÜNNEPE. Bucarestből jelenti a rádió hírszolgálat: December 6-án, Szent Miklós napján, az állami hivatalokban szünetel a munka, az iskolákban nem tartanak előadást. Az állami hivatalokban csütörtök délután kezdődik ismét a hivatalos óra.

TATARESCU MINISZTERELNÖK KEZDEMÉNYEZÉSE. Bucarestből jelenti a rádió hírszolgálat: Tatarescu miniszterelnök nemes-célu kezdeményezését ismertetik a ma reggeli bucaresti lapok. A miniszterelnök a karácsonyi ünnepek alkalmából mozgalmat indított a hadárokon ártálló katonák ünnepi ellátására és hozzátartozóiknak támogatására.

A magyarországi kormányzó ünneplése az angol rádióban. Londonból jelenti: Az angol rádió közép-európai időszámítás szerint kedd este 9 óra 15 perckor ünnepélyes műsort ad Horthy magyar kormányzó névnapja alkalmából. Az ünnepi beszédet az angol flotta legtekintélyesebb tagja, a brit hajóhad két éven át főparancsnoka, Kerr, angol admirális tartja.

A NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM FELHÍVÁSA A KERESKEDELMELI ÉS IPARKAMARÁKHOZ. Bucarestből jelenti a rádió hírszolgálat: A nemzetgazdaság minisztérium felhívást intézett az ország összes Kereskedelmi és Iparkamaráihoz. Elvárja a minisztérium ezektől az intézményektől, hogy az intézménybe tömörült kereskedőket és iparosokat felvilágosítsák azoknak az áldozatoknak a szükségességéről, amelyeket a gazdasági élet konszolidálása érdekében meg kell hozniok. Az áruzsora törvény érvényesítése végett figyelemztetik a kamarákat a következő három szempontra: 1. kötelezettségvállalás az üzérkedés letörésére irányuló mozgalomban. 2. A szállítások megkönnyítésével kapcsolatosan a behozatal és a kivitel szabályozása. 3. A törvény által büntetett aranyértékek felhalmozásának szolidaritás megakadályozása. Angheliescu nemzetgazdasági miniszter ma ebben az ügyben beható tanácskozásokat folytatott a nemzetgazdasági minisztérium államtitkáraival és vezérigazgatóival.

Német üdvözlő küldöttség a spanyol államfőnél. Madridból jelenti: Franco tábornok hétfőn teljes csendben ülte meg 48-ik születésnapját. Ez alkalmából a spanyol államfő német küldöttséget fogadott. A küldöttség Hitler német birodalmi vezér és kancellár nevében koszorút helyezett el Primo de Rivera sírján.

December 31-én érvényét veszti minden régi falusi italmérségi engedély. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság szeszügyosztálya tegnap a következő tájékoztató kölményt adta ki a falusi italmérségi engedélyek érvényességére vonatkozólag: A pénzügyminisztérium legutóbbi kelt rendelete értelmében december 31-ével érvényét veszti minden régi falusi italmérségi engedély. Ezeket a régen kiállított italmérségi engedélyeket a pénzügyigazgatóság szeszügyosztálya hivatalból semmizti meg. 1940 január 1-től kezdődően csupán azok a falusi italmérségi engedélyek maradnak érvényben, amelyek árlejtésen és bizonyos időre lettek kibocsátva, illetőleg kiállítva. A régi falusi italmérségi engedélyek tulajdonosai kötelesek december 31-ig italkészletüket eladni és a helyszégből elszállítani. Azok a falusi italmérsők, akik új italmérségi engedélyt kérelmeznek, kötelesek a kérvényhez hozzátartozó közlelési hatóságok jóváhagyó határozatát is

JANUÁRBAN VIZSGAIDŐSZAKOT ENGEDÉLYEZETT A NEMZETNEVELÉS-ÜGYI MINISZTERIUM. Bucarestből jelenti a rádió hírszolgálat: A nemzetnevelési minisztérium januárban vizsgaidőszakot engedélyezett az egyetemeken tanuló diákság részére. Januárban vizsgázhatnak mindazok, akik ellenkező esetben egy évet veszítenének. A vizsgákat január 8 és 31 napjai között tartják meg. A nemzetnevelési minisztérium előírta, hogy kivételes esetektől eltekintve csak azok vizsgázhatnak, akik egy tantárgyból vannak elmaradva.

Örleési könyvet kapnak a falusi termelők. Szatmár. Saját tud. A megyei buzaértékesítő hivatalhoz érkezett körrendelet értelmében a falusi jegyzőségek kötelesek minden buza-termesztéssel foglalkozó családfőnek örleési könyvet adni. December 20-a után egyetlen termelő sem örölhet vámos buzát a falusi malomokban, ha az örleési könyvet fel nem mutatja. Ellenkező esetben egy a termelőt, mint a malmost megbüntetik. A jegyzőségek a könyvekért külön díjat nem számíthatnak fel.

A BAJOR ERDŐSÉGEKBE LEZUHANT A BERLIN-RÓMA KÖZÖTTI REPÜLŐJÁRAT UTASSZÁLLÍTÓ GÉPE. Berlinből jelenti: A Berlin és Róma között közlekedő I-Baus jelzésű repülőgép hétfőn délután a München-Berlin közötti utszakason szerencsétlenül járt. A bajor erdőségek között, Gross-Arlberg közelében egy hegynek ütközött és lezuhant. Három utasa meghalt, hét megsebesült. A mentési munkálatok még folynak.

Csökkenteni kell a világitást Kolozsváron. Kolozsvárról jelenti: A polgármesteri hivatal fontos légvédelmi rendelkezést adott ki, mely a város elsőttítésére vonatkozik. A rendelet, amelyet dr. Bornemisa Sebastian főpolgármester és dr. Pop Victor városi főjegyzők írtak alá, sző szerinti fordításában a következőképpen hangzik. Rendelet a belső és külső világitás elfedéséről. Mi, dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár törvényhatósági város polgármestere, a Hivatalos Lap 1939 március 6-iki 55-ös számában közzét, a terület aktív és passzív légvédelméről szóló törvény 12. szakaszának értelmében, tekintetbe véve a terület légvédelmi parancsnokságának 1455-1939 számú rendelkezését, amelyet a Kolozsvár: hantkiegészítő parancsnokság 1939 november 24-én kelt 2182. számú átiratával közzét, elrendeljük: 1. Az összes lakosok, közintézmények, vállalatok, ipari műhelyek, magánszemélyek állandóan elfedik belső világitásukat (rollók, fekete függönyök, kékpapír segítségével), a külső világitást pedig egyhatodra csökkentik és az égők kékre festésével elfedik. 2. Mindezen műveleteket 1939 december 10. után egy heten át ellenőrzik a világitás elfedését és ezen idő alatt a világitásnak elfedve kell lennie. 4. Azok ellen, akik fenti időpontig nem végzik el az elrendelt műveleteket, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel és a fentemlített törvény 63. szakasza értelmében 6 hónaptól két évig terjedő elzárással és 5000 leitől 50.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják őket.

Olasz fasiszta gyerekek „autóversenye“ zajlott le Milanóban. Ez a kép a „startnál“ készült.

Hadijelentések a hithirdetés frontjairól

Szomorú jelentéseket olvashatunk nap mint nap a véres, kegyetlen háborúk frontjairól. Azért iktatjuk ide a legutóbbi szerzetet, az Isten szeretetének frontjairól küldött hősi jelentéseket, hogy valamennyire ellensúlyozzák a gyűlölködést és a véres eseményeket.

A hankow-i (Kína) vikáriátus helyzete

Hankow, december hó.

A hithirdetők a háborús viszonyok között kétszeres buzgalommal végzik hithirdető és jótékonyági munkájukat. Ebben a tekintetben szoros együttműködés alakult ki közöttük és a többi jótékonyági egyesület között. A segítség munkája különösen a háború okozta csapások leküzdésére irányul. Közben a térítést sem hanyagolják el. Az év első felében 39 ezer hitújjoncot oktattak és 26 ezret kereszteltek meg és 143 kisebb missziós telepet állítottak fel.

Az urundi-i vikáriátus helyzete

Kitoga, december hó.

Az urundi-i vikáriátus területén két millió néger benszüllött él. A vikáriátus belga mandátum területén fekszik Közép-Afrikában. Jelenleg 326 ezer megtért kereszténye van a vikáriátusnak. Az áldozások évi száma meghaladja az öt és fél milliót. A vikáriátus lelki gondozását 64 missziós „fehér atya“ látja el 14 benszüllött pap segítségével. Segítségükre vannak ebben a „fehér nővérek“ mintegy hatvanan. Jelenleg 62 ezer keresztény családot tartanak számon és évenként 7000 házasságot kötnek az Egyház előírásai szerint. A vikáriátus helyzetének az előző évekkel való kimutatásai erős fejlődésről tanuskodnak.

HIRTELEN HALÁL. Irimi Mihály 63 éves nyomdász, aki a nagyváradi nyomdaipari munkás-társadalom egyik közkedvelt és megbecsült tagja volt, ma délelőtt az uccán összeesett és azonnal meghalt. Ötven éven át dolgozott a nyomdász szakmában. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Haller kápolnában.

Feltartóztatott amerikai kereskedelmi gőzök. A washingtoni állami departement listát készített mindazon kereskedelmi hajókról, melyeket a háboruszkodók elkoboztak. A jegyzék szeptember 3-tól november 16-ig minden esetet magában foglal. Anglia 33, Franciaország 10 amerikai gőzöt tartott fel, viszont Németország csak a City of Flint-et, amely azóta már be is futott hazai kikötőjébe. Német tengeralattjárók a Hybert, Wacosta és Eglantine nevű hajókat két óra hosszat átkutatták, anélkül azonban, hogy a rakományokat elkobozták volna. A franciák azonban majdnem minden egyes esetben lefoglalták a hajó rakományait, az angolok hasonlóan cselekedtek és a gőzöket heteken át Kirkwall-ba, Downs-ba és egyéb kikötőkbe kísérték.

SENKI SEM FELELHET A CIMERE FELADOTT CSOMAGÉRT. Szatmár. Saját tud. Nem mindennapi csempészési ügyet tárgyalt a szatmári törvényszék. A vámtartóságok büntető eljárás indítottak Kaufman József csernovici kereskedő ellen, mert a cimere feladott csomagban, amikor Szatmáron felbontották, nagyobb mennyiségű csempészárut találtak. Ennek következtében Kaufmant 683 ezer lejell megbírságotlák, ezen kívül bíróság elé állították. A törvényszék az érdekes ügyben felmentő ítéletet hozott és ki mondta, hogy senki sem felelhet a cimere feladott csomag tartalmáért.

Mi történt Szatmár megyében? Tudósítónk jelenti: Szatmár város vezetősége december hónapra érvényes maximális árakat léptetett életbe. A város emelte a vaj és a tojás árát, míg a tej és a halárakat szabaddá tették. — Călugaru Elemér, akit a csikszeredai törvényszék, mert papnak adta ki magát és különböző színhámságokat követett el, egyévi fogházra ítélte, Szatmáron lakó édesanyjánál több heti betegeskedés után meghalt. Kiderült, hogy Călugaru a Székelyföldön súlyosan megverték és Szatmáron az elszenvedett sérülések következtében halt meg. A megyefőnökség rendeletet adott ki, amely szerint tíz napon belül minden család köteles egy kékszínű villanygót beszerezni. A kék papírral vagy celofánnal bevont villanygő használatát tilos. — A vasut vezérigazgatósága engedélyt kért Nagyváradon egy társaságépítési-állomás építésére. Az engedélyt megadták, az építkezések megindulhattak. A hatósági szemle során megállapították, hogy — a tervekkel eltérően — olyan épületet akartak emelni, amely a római katolikus templom esztétikai szépségét is romtotta volna. Mivel az építkezéseknél nem tartották be a jóváhagyott terveket, az építkezést betiltották és elrendelték a félig kész épület lerombolását.

Ploesti közelében egymásnak ütközött két petróleumszállító vonat

Két vasutas szénneőgett, tizen súlyos égési sebeket szenvedtek. Nemcsak a pályatest rongálódott meg, hanem a vonatok is csaknem teljesen megsemmisültek a robbanás következtében keletkezett tűzben

Ploestiből jelentik: Borzalmas vasuti szerencsétlenség történt a Ploesti melletti Băicoi állomáson.

Egy Ploestiből elindított petróleumvonat belefutott a báicoi állomáson vesztéglő, benzint és petróleumot szállító vonatba. Mindkét vonat rakományra kigyulladt és egymást követték a borzalmas robbanások. Az állomás egész területe irtózatos lángtengerre vált, a szertejáró petróleum és benzín oltására gondolni sem lehetett.

A vonatokat kísérő vasutaszembélyzet tagjai közül a legtöbben kisebb-nagyobb égési sebekkel szabadultak ki a lángtengerből, a tűz eloltása után azonban mindkét vonatban egy-egy kísérő vasutas teljesen megszenesedett holtestére bukkantak. Ploestiből azonnal mentővonatot küldtek ki Băicoi állomásra. A mentővonat személyzete tíz súlyos égési sebeket szenvedett vasutat részeseített első segélyben. A sebesülteket a ploesti

kórházba szállították. Nemsokára Bucurestiből is megérkezett egy segélyvonat, amelyen a CFR vezérigazgatóságának vizsgálóbizottsága is a helyszínrre utazott, hogy a szerencsétlenség okát megállapítsa.

A két halálos áldozat mellett az anyagi kár is jelentékeny. Nem csak a pályatest rongálódott meg súlyosan, hanem a vonatok is csaknem egészében a lángok áldozatává estek. A forgalmat csak átszállással tudták lebonyolítani a Bucuresti-Nagyvárad fővonalon, — így például a 403. sz. gyorsvonat, amelynek vasárnap délelőtt 11 óra 23 perckor kellett volna Kolozsvárra érkeznie, csak vasárnap este 6 órakor érkezett meg. Ugyancsak nagy késéssel folytathatták utjukat Bucuresti felé a Nagyvárad felől jövő vonatok is. A CFR vezérigazgatósága a csendőrséggel karöltve megindította a vizsgálatot a szerencsétlenség körülményeinek tisztázására.

Megalakult a szatmári ügyvédek szindikátusa Saját tud. A szatmári ügyvédi kamara választmányja ülést tartott, amelyen elfogadták az ügyvédek szindikátusának megalakításáról szóló tervezetet és a működési szabályzatot. A határozat értelmében 1940 január 1-től minden ügyvéd a telekkönyvhöz és az egyéb közhatalóságokhoz előterjesztett okmány munkadíjának ötven százaléka a szindikátusi pénztárba köteles befizetni, míg a munkadíj további részét magának tarthatja meg. Az így befolyt pénzt egyenlő arányban felosztják és kifizetik a szindikátusi tagoknak. Ennek következtében azok az ügyvédek, akiknek irodája nem megy a legjobban, a közös pénztárból állandó jövedelmet biztosíthatnak maguknak.

Felhívás. Keresem családom egyik tagja nagyapjának Meister Dánielnek keresztlevélét, aki kb. 1835-80. év között született valamelyik bánási, vagy a volt Szatmár megye valamelyik községében. Római katolikus volt, így keresztlevele a római katolikus plébániákon található. Tisztelettel kérem a főtisztelendő plébániái hivatalokat, sziveskedjenek utánanézni és ha valahol meg van, hivatalom címére sürgősen megküldeni. A kiállított keresztlevélért 200 lejt fogok küldeni. Ha valamelyik plébánián nincsenek erről az időről anyakönyvek, úgy kérem azt hivatalos igazolásban hozzám megküldeni, az igazolványért 100 lejt fogok küldeni. Református lelkes, Ghenci, jud Sălaj.

SENKI SEM FELELHET A CIMÉRE FELADOTT CSOMAGÉRT. Szatmár. Saját tud. Nem mindennapi csempészési ügyet tárgyalt a szatmári törvényszék. A vámhatóságok büntető eljárását indítottak Kaufman József csernovici kereskedő ellen, mert a címére feladott csomagban, amikor Szatmáron felbontották, nagyobb mennyiségű csempészárut találtak. Ennek következtében Kaufman 683 ezer lejjel megbírságotlalt, ezen kívül bíróság elé állították. A törvényszék az érdekes ügyben felmentő ítéletet hozott és kimondta, hogy senki sem felelhet a címére feladott csomag tartalmáért.

A Romániai Ujságírók Nyugdíjpénztárának évi közgyűlése. Bucurestiből jelentik: A Romániai Ujságírók Nyugdíjpénztára december hó 10-én délelőtt 10 órakor tartja meg a Társadalombiztosító Intézet központi székházában Bucurestiben, a Regele Carol I. körút 33. szám alatt rendezés évi közgyűlést. A közgyűlésen az igazgatóság és a felügyelőbizottság beszámol a múltévi eredményről, bemutatják az 1938-39. évi mérleget, megállapítják az új költségvetést. A szokásos felmentvények megadása után megválasztják az igazgatóság és a pénztár kebelében működő jogügyi bizottság új tagjait. Hat rendes és hat póttagot választanak, akik közül a rendes tagok megbízatása négy évre szól, a póttagoké pedig egy évre. A jelölések december 9-én déli 1 óráig nyújtandók be. Abban az esetben, ha a december 10-re összehívott közgyűlésen a tagok nem jelennek meg az alapszabályokban előírt számban, a közgyűlést egy hét múlva, december 17-én, a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják. A közgyűlési meghívót Stelian Popescu, a nyugdíjpénztár elnöke írta alá. A nyugdíjpénztár ügyvezető igazgatója, dr. N. A. Ruseescu és titkára, Alex. Constantinescu lapunk útján is felhívják az összes érdekelte ujságírók figyelmét a közgyűlés fontosságára. A közgyűlésen képviselheti magát a Romániai Népkisebbségi Ujságírók Egyesülete is.

A nagyváradi Állatvédő Egyesület múlt hó végéről elmaradt összejövetelét december 7-én, csütörtökön délután 6-tól 8-ig tartja a Novomeszky cukrászdában (Saspasage) és arra úgy a tagok, mint az érdeklődők szíves megjelenését kéri.

HELSINKI — a könyvkereskedések városa

Finnsországban ismeretlen az analfabéta. — Érdekes riport a finnsországi viszonyokról

Finnsország keleti-tengeri ország, de nem a balti, hanem a skandináv csoporthoz tartozónak tekinti magát. A Keleti tengert a gótok királyi nemzetsége, a Baltok után — ami vitézt, nemeset jelent — nevezték el Balti-tengernek. A Keleti tenger partvidékén máig megmaradtak ennek a gót-világnak az emlékei, mert már ósidőkben igen sok germán vér keveredett az itt élő nomergmán eredetű népek vérebe. A finn nyelvnek vannak szavai, amelyekből arra lehet következtetni, hogy már a gótok előtti időben közeli kapcsolatnak kellett lennie a finnek és a germanok között. Erre utalnak egyébként a finnek és az esztek testi tulajdonságai is: a magas termet, kék szem, szőke haj. A vérnek és a kultúrának ezt a keveredését csak kiteljesítették a történelem későbbi folyamán a finnek kapcsolatai a svédekkel és az esztekkel a balti németekkel való összeköttetései.

A finn fővárosba négy és félórás hajóút vezet Ravalból, amelynek egyik templom-tornyáról tiszta időben látni is lehet a finn partokat.

„Azt hiszem, — írja a „Deutsche Allgemeine Zeitung“ egyik tudósítója a finn fővárosban tett utazásáról, — nincs a világnak még egy hasonló nagyvárosa, körülbelül 300 ezer lakosu városa, amelyben annyi könyvkereskedés lenne, mint Helsinkiben. S ha megdölgük, hogy csak valamivel több, mint 3 millió ember beszél finnül, valóban tiszteletreméltónak kell mondanunk azt a rendkívüli könyvmennyiséget, amelyet egy-egy ilyen helsinki könyvkereskedés felhalmoz és forgalmaz. A finnek előtt könyveket vásárolni és olvasni: magától érthető dolog. Finnsországban nincsenek irni-olvasni nem tudók. A könyvek és újságok eljutnak a legutolsó falvakba, a Jegestenger melléki magányos házakba, tanyákba, erdei lakokba is. Egyesek szerint Finnsország nagy papírpara és könyvtermelés az ország végtelen erdősejében, hatalmas papírgyárainak fejlett technikai berendezésében találja magyarázatát, holott ennek sokkal mélyebben fekvő okai vannak. A finneknél a könyv, az olvasás elsőrendű szükséglet.

Finnsország nagyvárosra nézve a hatodik ország Európában, de óriási sziklás

Hadijelentések a hithirdetés frontjairól

Szomorú jelentéseket olvashatunk nap mint nap a véres, kegyetlen háborúk frontjairól. Azért iktatjuk ide a legutóbbi szerzetet, az Isten szeretetének frontjairól küldött hősi jelentéseket, hogy valamennyire ellensúlyozzák a gyűlölködést és a véres eseményeket.

A hankow-i (Kína) vikáriátus helyzete

Hankow, december hó.

A hithirdetők a háborús viszonyok között kétszeres buzgalommal végzik hithirdető és jótékony-sági munkájukat. Ebben a tekintetben szoros együttműködés alakult ki közöttük és a többi jótékony-sági egyesület között. A segítség munkája különösen a háború okozta csapások leküzdésére irányul. Közben a térítést sem hanyagolják el. Az év első felében 39 ezer hitújjoncot oktattak és 26 ezret kereszteltek meg és 143 kisebb missziós telepet állítottak fel.

Az urundi-i vikáriátus helyzete

Kitoga, december hó.

Az urundi-i vikáriátus területén két millió néger bennszülött él. A vikáriátus belga mandátum területén fekszik Közép-Afrikában. Jelenleg 326 ezer megtért kereszténye van a vikáriátusnak. Az áldozások évi száma meghaladja az öt és fél milliót. A vikáriátus lelki gondozását 64 missziós „főher atya“ látja el 14 bennszülött pap segítségével. Segítségükre vannak ebben a „főher nővérek“ mintegy hatvanan. Jelenleg 62 ezer keresztény családot tartanak számon és évenként 7000 házasságot kötnek az Egyház előírásai szerint. A vikáriátus helyzetének az előző évekbeli való kimutatásai erős fejlődésről tanuskodnak.

területei lakhatatlanok. Nagyobb népsűrűség csak ott lehetséges, ahol a talajviszonyok, árpa és rozs, Dél-Finnsországban pedig búzatermelését is megengedik. A burgonyát is nagy mennyiségben termesztik. Az árpa és burgonya északi határa közel van az északi sarkkörhöz, de ezeken a vidékeken gyakran megsemmisítik a termést a korai és késői fagyok.

Finnsország ipari fejlettsége és kivitele nagyobb, mint ahogy ezt lakosságának számához mérten elképzelni az ember. A fa nem egyedüli alapja a finn nemzetgazdaságnak, mint régebben volt. Oroszországtól való teljes különválása után megtalálta a módját ipari életének fejlesztéséhez; számos celluloid gyára van, amelyek eddig főleg Anglia számára dolgoztak, de ujabban német érdeklőségek kezdenek érvényesülni itt. A Jegestengerhez értékes kijárata van Finnsországnak, mert itt a Golf áramlat hatása oly mértékben érvényesül, hogy itt nem fagy be a tenger olyankor sem, amikor a Balti-tengerben már vastag jégréteg tesz lehetetlenné minden hajóközlekedést.

Petsamo környékén ércet találtak nemrégiben, amely nikkelt és rezet tartalmaz és amelynek tömegét ötmillió tonnára becsülik. Ez biztosítani tudja Finnsország nyersanyagszükségletét.

A finn közvéleményben egyre nagyobb teret hódít a Skandinávizmus gondolata. Észlelhető ez politikai, gazdasági, közművelődési és honvédelmi vonatkozásban egyaránt. Mindezen a területeken állandó a kapcsolat a finn és skandináv politikusok, írók, közgazdászok és katonák között. A finn rádió is a skandináv eszme szolgálatában áll.

A honvédelem érdekében nagy áldozatokat hozott a finn nemzet, 1937-ben a hadsereg teljes újjászervezését határozták el s erre 2.7 milliárd finn márkát irányoztak elő azzal, hogy az újjászervezés tervét hét év alatt hajtsák végre. A nemzetközi események azonban arra kényszerítették a finn kormányt, hogy belföldi kölcsön segítségével gyorsabb ütemben hajtsa végre a hadsereg modern eszközökkel való felszerelését. A fejlemények mindenesetre igazolták ezt az igyekezetet.

A svéd kormány átalakításáról tárgyalnak

Sandler külügyminiszter távozik

Stockholmból jelentik: Az Afton Bladet jelentése szerint a legutóbbi napokban élénk tárgyalások folytak a svéd kormány átalakításáról. A tárgyalások eredménye rövidesen nyilvánosságra kerül. Valószínűnek látszik, hogy Sandler külügyminiszter kiválik a kormányból. Illetékes helyen a Sandler távozásáról szóló híreket nem erősítették meg, de nem is cáfolták, csak annyit jelentettek ki, hogy nem lehet nyilatkozni.

SZÍNHÁZ

„Paprikás csirke“

Hétfele este mutatta be a Thalia színtársulat operettegyüttese Nagyváradon Szánthó, Szécsén-Szabolcs Ernő zenés bohózatát. A színházat zsufozásig megtöltő közönség jól mulatott a hangulatos és változatos jeleneteken. A darab rövid tartalma a következő:

Forgács Frigyes konzervgyári vezérigazgató estélyt ad, amelyre Kenedy gazdag amerikai és leányát is meghívta. Az egyik vendég lemondja a vacsorát és néhány perccel a vendégek érkezése előtt Gusztit, az inast öltöztetik fel frakkba. Julius, a szobalány szerelmes Gusztiba és bosszúhál felveszi a vezérigazgató feleségének legezesebb estélyi ruháját és mint vendég érkezik meg. Forgács, felesége és az anyóka kényszerhelyzetben belemennek a játékba, bár ők kénytelenek kiszolgálni cselédjeiket. Lilián, Kenedy leánya beleszeret Gusztiba, Kenedy Julisba, az anyóka pedig Kovács professzorba és végül rengeteg bonyodalom után happy end következik.

Az ügyesen pergő jeleneteken meglátszik Gróf László mesteri rendezése. A szerepek kiosztása már kevésbé mondható sikerültnek. Rajnai Elliről elismerjük, hogy ügyes színész, jó komika, de az anyós szerepe mégsem tette neki Nehéz elhinni, hogy Krémer Mancsi, a nagyságos asszony, az ő leánya lenne. Sándor Stefi színes, eleven játéka élettel töltötte meg a szerepét. Báza Eva játéka sokat fejlődött, egyes táncait pedig lelkesen megtapsolták. Gróf László Kenedy szerepében az igazi művészek egyszerű eszközökkel ért el kellemes hatást. Csóka József humora ezúttal is maradéktalanul érvényesült. Csengeri Aladár külön dicséretet érdemel. Nehéz és fárasztó szerepében, lendületes játékaival, szép énekeztéseiével és mesteri táncjaival járult hozzá a darab sikeréhez. Szendrei Mihály Kovács professzorja is csak derült keltett. A darab szünetiben Szabó Ica és Kőszeghy Margit a darab slágereit énekeltek nagy tetszés mellett. A zenekart Szabó Ica biztos kézzel vezényelte. (h. s.)

A színházi iroda közleményei

A „Paprikás csirke“ óriási sikere

Tegnap este zsúfolt ház előtt mutatta be a Thalia színház kiváló operettegyüttese Szécsény-Szánthó-Szabolcs zenés bohózatát, a Paprikás csirkét, amely mindenben igazolta a hozzáfűzött reményeket. Szűnni nem akaró nevetés kísérte végig a darab felvonásait és mindazok, akik a Paprikás csirke tegnap esti előadásán jelen voltak egy kellemes est emlékével távoztak a színházból. A szellemes szöveg, a felbomló muzsika, a darab fővárosi rendezése, valamint egyszerű szereposztása a szezon egyik legnagyobb sikerévé avatták a Paprikás csirkét tegnap esti előadását. A főszerepeket: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Eva, Rajnai Elli, Gróf László, Csóka József, Csengeri Aladár, Szendrei Mihály alakították. Az előadás külön meglepetése Szabó Ica dirigálása. A darab szünetjeiben az újdonság már eddig is népszerű slágereit énekelte Kőszeghy Margit és Szabó Ica énekeltek.

A Paprikás csirke jött és győzött. Az újdonság további előadásai: szerdán délután 5 és este 9 óra (bucuelőadás).

Tekintettel az óriási sikerre, ajánlatos lesz mindenkinek jegyeit a további előadásokra, elővételben gondoskodni.

Elővételi pénztár délelőtt 11—1-ig, délután 4—8-ig.

Megtárgyalta az erdélyi unitáriusok főtanácsa az egyházi és iskolai kérdéseket

Kolozsvárról jelentik: Az unitárius egyházi főtanács most tartja ezévi tanácskozásait. A főtanács tanácskozásait megnyitó ülésre az unitárius kollégium dísztermét zsúfolásig megtöltötték a főtanács egyházi és világi tagjai.

Dr Varga Béla püspök megnyitó beszéde

Dr Varga Béla unitárius püspök a maga megnyitó beszéde elején utalt arra, hogy első alkalommal elnököl. A püspöki állásába való beiktatása óta több mint egy év telt el, sok nehéz gond és aggodalom között. A háború szelleme, lappangó erjedése töltötte be a levegőt, bizonyos feszültség tartotta hatalmában a lelkeket.

— Ez a körülmény — folytatta a püspök — nem volt kedvező hatással egyházunk életére. Már elég volt az aggodalmakból, a bizonytalan jövőndő nyomasztó hangulataiból, a bizonytalan békére, az Ur szóájának csöndes és zavartalan művelésére, egyházi életünknek az egész vonalon való zavartalanulágára. Ezt a folyamatot azonban több körülmény gátlotta és hátráltatta. S annak ellenére, hogy a Király Őfelsége és magas kormánya kezdeményezésére a folyó év első hónapjában a Nemzeti Ujjászületés Frontjának megalakulása óta a magyarság is alkotmányosan bekapcsolódott ebbe a mozgalomba és a munkából, mely fajunk és nemzetünk jövőjét illeti, kivette a maga részét, talán a zavaró körülmények, továbbá a többségi faj és magyar kisebbség között még mindig nem teljesen kialakult bizalom hiánya, hátráltatták az egyházi munka zavartalan menetét is.

— Pedig ha valaha, úgy a napjainkban történő események sürgőse követelik egy előítéletmentes, fenntartás nélküli és őszinte román-magyar közöledés szükségességét. A mai európai kavarodásban két, évszázadok óta egymás mellett élő népek meg kell értenie egymást s nyílt szívvel kell kezdeni nyújtania egymásnak. Ennek eredménye kell legyen az ellentétek végleges rendezése, kiküszöbölése, aminek következményeként a mi egyházunk is meg fogja találni zavartalan életfeltételeit a többi egyházzal együtt.

Az elemi iskolák és a népoktatás érdekei

Ebben a tárgykörben az unitáriusok püspöke a következőket mondta elnökli megnyitója során:

— Ma még távol állunk attól, hogy teljes megnyugvással nézessünk egyházunk jövője elé. Különösen az elemi oktatás ügye ad okot a legkomolyabb aggodalomra. Művészeinknek a többi magyar egyházakhoz mérve is megdöbbentően csekély száma, 19 százaléka jár felekezeti iskolába, a többi 81 százalék túlnyomó nagy része állami iskolába jár, ahol csak néhány helyen és ott is csekély mértékben van magyar nyelvű oktatás a román mellett.

— Tanulóink egyötöd része jár felekezeti iskolába. A többi 80 százalék igen kis hányada más felekezeti iskolába. Túlnyomó nagy része pedig állami iskolába. Mintegy 38 állami több tantervű iskolából beérkezett adatok szerint, ezek között kettő magyar-tagozatu, három hiányos magyar tagozattal az I—II. osztályban, het iskolában szórányosan és rendszerlenül heti 2 órában tanítatik a magyar nyelv.

— Követendő parancs, hogy fogjunk hozzá felekezeti elemi oktatásunk ujjáépítéséhez. — Átérezve a kérdésnek életbevágó fontosságát, két ízben is felhívást intéztünk az egyház-közösségünkhöz, hogy nyújtsanak kérvényt az egyházi főhatóságokhoz felekezeti elemi iskolák felállítására érdekében, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának magyar tagozata után a magas kormányhoz való továbbítás céljából.

— Románia népoktatási ügyének gyökeresen meg kell változnia olyan irányban, hogy kielégítse a határain belül élő népkisebbségek lelki és kulturális szükségletét, tiszteletben tartva anyanyelvüket.

— Síralmas egyházi szempontból az iparos-tanoncoktatás helyzete. Lelkészeink el vannak tiltva a munkaügyi miniszter által, hogy tanoncnövendékeinket hitván oktatásban részesíthessék a így ugyszólván el vagyunk zárva hatóságilag, hogy befolyást gyakorolhassunk iparos-tanoncaink vallásérköltési nevelésére. Ezen, jövőnkre nézve nagyfontosságú társadalmi réteg nevelésében való részvételről le nem mondunk.

Egy másik nagy hiány egyháztársadalmi életünk zavartalanulágának és állandóságának hiánya. Egyik egyház sem tudja a maga munkáját elvégezni kizárólag a templomban és az iskolában. Szükség van arra, hogy népének lelkét más területeken is elláthassa olyan egészséges táplálékkal, amely nem eshetik kifogás alá az

ország konszolidációjának szempontjából, sőt a békés együttélés nagymértékben elősegíti. Az egyház vezetősége általában az egyházi munka szelleme garantálja, hogy az egyház egésze alatt folyó ilyenmü tevékenység ellen senkinek kifogása ne lehessen. Meg kell szünnie tehát a bizalmatlanságnak és állandó ellenőrzésnek, amely miatt a népi lélek megnyilvánulása és egyházi tevékenysége sok hiányt szenved.

Beszéde további részében a felekezeti tanítói és a papság államegélyéről szólt, majd áttért az unitárius egyház belső gazdasági helyzetének ismertetésére. Nyitó beszédét a belső fogyelem szükségességének hangsúlyozásával fejezte be. A püspök beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Ezután Arkos Tamás közügyigazgató mondott meghatározó könyörgést és áldást kért a főtanács munkájára.

Rev. Handler C. Leona, a csikágóji unitárius társulat segédigazgatója, Középamerikai unitáriusainak üdvözlését tolmácsolta. Ezután került sor az üdvözlő táviratok megszövegezésére és az új egyházi tanácsosok eskütételére.

Dr Varga Béla püspök bemutatta az új lelkészeket, majd a gyűlés résztvevői átvonultak az ősi unitárius templomba, ahol résztvettek a papszentelő istentiszteleten. Az ünnepi beszédet Balint Odón homoródkaracsonyfalvi lelkész mondotta. A papszentelő szertartást Dr Varga Béla püspök végezte az esperesek segédletével.

Istentisztelet után a főtanács tárgysorozatlának megállapítása következett. Fegyelmi ügyeket tárgyaltak le, majd Dr Varga Béla püspök olvasta fel évi jelentését. A jelentéshez többen hozzászóltak, majd a választásokra került sor és kihirdették a választási eredményeket.

Egyházi jogtanácsosa 5 évi időtartalomra dr Szathmáry Jánosot választották 62 szavazattal, az eddigi jogtanácsos, dr Fazekas János 50 szavazattal szemben. Székelykereszturi iskolai felügyelő-gondnok lett dr Gálffy Zoltán. Székelykereszturi főgimnáziumi igazgató Preisner Imre. Egyházi fegyelmi bíróság világi tagja: Szentmártoni Kálmán. Főtanács világi bizottsági tag: dr György Zsigmond. Nyugdíjbizottsági tagok: Szabó József, Péter Lajos, Ajtay József, póttagok: Bende Béla és Zsigmond Ferenc. Elekes Domokos főgondnok elleni fegyelmi bizottság elnöke dr Tamás István. Főtanács tagok: Szabó József, Müller Géza és Pap Zsigmond. E. K. tanács tag Ajtay József, József-felügyelő elnök: Pataki András. Jogügyi bizottság elnöke dr Abrudhányai Géza. Pénzügyi bizottsági elnök Pálffy László. Nevelésügyi bizottsági tagok: Gálffy Zsigmond és Kelemen Lajos. Műtán Kelemen Lajos a tisztséget nem fogadta el, helyébe Ajtay József került.

A főtanács ezután zárt ülésen a vagyoni jelentést tárgyalta. A késő éjszakai órákban az ülés folytatását másnap reggel 9 órára halasztották.

Apróküldetések

Adás-vétel

Keresem megvételre

használt, de jó karban levő „Petőfi Sándor összes költeményei“ c. könyvsorozatot. Ajánlatokat, ármegjelöléssel, a lap kiadójába kérek.

Keresek jókarban levő 90x90 ke-rek díofa furniros asztalt. Címeket a kiadóba kérek.

Vennék használt, jó állapotban fürdőkádat. Nagyvárad Str. Tache Jozescu 40.

PUHA OLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l.

Nagyon

magas árat fizetek brilláns tárgyakért. — Herbst ékszerárúház, Nagyvárad, Bulevardul Reg. Ferdinand 3.

Lakás

szavanként 3 lei

Egyszobás,

konyhas lakás mellék-helyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Parcel Carmen Silva No. 6.

Központban

kiadó csinosan bútorozott tiszta szoba, nagyon olcsón, azonnalra is. Nagyvárad, A. Murresanu 5, utcai lakás.

A nagyváradai mozgóképszínházak mősora:

APOLLÓ: PACSIRTA.

CORSO: BAJTÁRSÁK.

DORIAN: LEANY A PARTON.

